

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou v právní věci

žalobce X, narozený dne X
státní příslušnost X
zastoupený JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou
sídlem Karlova náměstí 18, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2025, č. j. OAM-386/ZA-ZA11-P15-R2-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2025, č. j. OAM-386/ZA-ZA11-P15-R2-2022, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 10 140 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právní zástupkyně.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhá přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 7. 2025, č. j. OAM-386/ZA-ZA11-P15-R2-2022, kterým bylo

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

rozhodnuto, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

II. Žalobní body

2. Žalobce namítal, že byl zkrácen na svých právech, napadené rozhodnutí není v souladu se zákony České republiky (dále jen „ČR“). Žalobce má reálné obavy z povolání k výkonu základní vojenské služby a následného nasazení do bojů na Ukrajině, jelikož je pacifista, nesouhlasí s politikou Ruské federace (dále jen „Rusko“) a odmítá účast v ozbrojeném konfliktu, který považuje za agresi vůči civilnímu obyvatelstvu.
3. Žalobce poukázal na své dlouhodobé vazby na demokratické prostředí, dlouhodobě žil a studoval ve X a přijal hodnoty západní společnosti. V X již neměl v úmyslu trvale pobývat. V případě odmítnutí vojenské služby mu hrozí trestní stíhání, nelidské zacházení a porušení práva na spravedlivý proces. V této souvislosti odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), které zdůrazňují povinnost správního orgánu opatřit si přesné a aktuální informace o zemi původu a posoudit možnost vnitřní ochrany nejen formálně, ale i z hlediska její reálné dostupnosti, přiměřenosti a účinnosti.
4. Současná situace v Rusku je represivní a nelze ji srovnávat s podmínkami, které byly předmětem judikatury starší více než deset let. Uvádí konkrétní příklady systematického porušování lidských práv, včetně kriminalizace nesouhlasu, cenzury, perzekuce LGBT+ osob, zneužívání označení „zahraniční agent“ a „extremista“ a rozsáhlého trestního stíhání odpůrců války. Odkázal na zprávy mezinárodních organizací (Human Rights Watch, Freedom House, Memorial, OVD-Info), které dokumentují tisíce případů zadržení, trestních řízení a politických vězňů.
5. V oblasti vojenské povinnosti žalobce upozornil na novelizaci právní úpravy, která od roku 2024 zavedla digitální registr branců, elektronické obsílky a automatické sankce za neuposlechnutí výzev. Mobilizace z roku 2022 nebyla formálně ukončena a v roce 2025 došlo k dalšímu zprísnění režimu. Dokládá seznam možných trestů za nenastoupení do armády a její odmítání, které zahrnují nejen pokuty, ale i tresty odnětí svobody až do výše 15 let, přičemž v roce 2024 bylo zahájeno přes 10 000 nových trestních řízení ve věcech odmítnutí služby.
6. Žalovaný považoval žalobcovu jednání za zjevně účelové, žalobce se však snaží docílit nestranného posouzení obav z vážné újmy, která by mu při návratu do země původu hrozila. Zdůrazňuje, že má v ČR nejbližší rodinné příslušníky. V této souvislosti připomněl, že podle § 2 odst. 7 zákona o azylu je nutné zohlednit nejen formální možnost přesídlení do jiné části státu, ale i reálné podmínky a osobní situaci žadatele. Navrhl napadené rozhodnutí zrušit.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný považoval žalobní námitky za neopodstatněné. Uvedl, že značnou část odůvodnění věnoval posouzení žalobcových obav z nástupu na vojenskou službu a jeho účasti na válečném konfliktu na Ukrajině. Situaci v Ruské federaci nebagatelizoval, naopak ji zohlednil v celém kontextu azylového příběhu žalobce a nevyhodnotil ji jako natolik rizikovou, aby mohla zavdat důvod k opodstatněným obavám z pronásledování. Povolání žalobce k vojenské službě v důsledku mobilizace by se ho nemohlo týkat, jelikož dosud neabsolvoval z důvodu studia ve X ani základní vojenskou službu. Žalovaný doplnil, že mobilizace v Rusku sice nebyla formálně ukončena, ale týkala se výhradně záloh a v roce Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

2023 ani 2024 případy nově mobilizovaných nebyly zdokumentovány. Dále zdůraznil, že systém elektronické vojenské evidence a elektronického předvolání k odvodové komisi nebyl ani k lednu 2025 plně zprovozněn, tudíž povolávání nadále probíhá prostřednictvím poštovních služeb doručením do vlastních rukou. Bez převzetí povolávacího rozkazu nemůže být tedy žalobce za vyhýbání se základní vojenské službě sankcionován. Následně sankce za vědomé neuposlechnutí daného povolávacího rozkazu nejsou nepřiměřené a převládá ukládání peněžních pokut. Ke smlouvě s armádou, na základě které odcházejí jedinci do bojů na Ukrajině, konstatoval, že je dále možné podpis odmítnout, aniž by to bylo sankcionováno. Ze shromážděných informací o zemi původu žalovaný zjistil, že vojenskou službu lze pro předem stanovené důvody také odepřít a namísto základní vojenské služby absolvovat náhradní civilní službu (dále jen „NCS“). Na základě posouzení skutkového stavu dospěl žalovaný k závěru, že neexistuje přiměřená pravděpodobnost, že by žalobce byl i přes vlastní nesouhlas odeslán k účasti v bojích na Ukrajině či jiných bojových operacích mimo území Ruska a byl nucen na Ukrajině páchat válečné zločiny. Navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Obsah správního spisu

8. Žalobce podal dne 29. 3. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Dne 1. 4. 2022 poskytl údaje, sdělil, že je X národnosti, je schopen se dorozumět v českém, ruském a anglickém jazyce, je zcela zdravý, není politicky aktivní, je X. Na území Ruska žil v X, registrovaný pobyt měl v obci X. Do ČR poprvé přicestoval asi v roce X, jel za X, který zde měl trvalý pobyt, posléze studoval ve X a jezdil do ČR i do Ruska. V X se vrátil do Ruska, kde byl X, a následně vycestoval letecky X, odkud letěl do ČR. Cestoval na základě X turistického víza. K důvodům pro udělení mezinárodní ochrany prohlásil, že většinu života žil ve X, kam chodil do škol, objasnil, že tam studoval X, chtěl tam zůstat a pracovat, práci ovšem nemohl najít, vzhledem k tomu, že mu vypršelo studentské vízum, musel se v X vrátit do Ruska. Jeho X tu má trvalý pobyt, a tak v Rusku X. Poté však začal konflikt na Ukrajině. Je proti válce i Putinovi, je ve věku odvodu a nechce jít do armády. Protože byly všechny ambasády zavřené, musel si se X zařídit X a následně odletěli do Prahy. Žalobce chce zůstat v ČR s X a pracovat tu.
9. Téhož dne žalovaný s žalobcem provedl pohovor. Žalobce sdělil, že si ČR vybral kvůli X, s nímž tu chce být. Na dotaz, zda by si mohl pobyt na území ČR legalizovat i jiným způsobem než žádostí o mezinárodní ochranu, odpověděl, že v Rusku zkoušel získat vízum za účelem sloučení rodiny a měl již vyřízené všechny dokumenty, ale začal konflikt a ambasáda se uzavřela. Musel si tedy vyřídit X. Doplnil, že vízum ke sloučení rodiny si zde vyřídit nemůže. Ohledně svého života v Rusku uvedl, že žil jenom v X. Byl tam naposledy v X, a to na X, tedy zhruba do X. Musel tam vyřídit nové studentské vízum pro magisterské studium. Poté rok studoval ve X. Následně se do Ruska vrátil až v X. Vysvětlil, že studium ve X úspěšně ukončil a chtěl si tam najít práci v X oboru, ale nenašel ji, a tak se vrátil do Ruska. Dále v pohovoru popřel, že by měl v Rusku jakékoliv problémy, že by měl se státními orgány či bezpečnostními složkami potíže kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení. Vrátit do vlasti se nechce kvůli Putinovi a válce. Také tam není svoboda slova a nemají tam žádné svobody. Neabsolvoval základní vojenskou službu, neboť byl tehdy ve X. Vysvětlil, že když mu bylo X let, dostal dopis, aby šel na vojenskou zdravotní kontrolu. Tam ale nešel, jelikož nechtěl jít do armády. Poté vycestoval do X, kde studoval. Posléze už mu žádný dopis z vojenské správy nepřišel. Na dotaz, zda by mohl absolvovat náhradní vojenskou službu, odpověděl, že nikoliv, musel by Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

jít do armády a do války. Ví to od svých přátel, kteří neměli jinou možnost a museli jít přímo do armády. Nechce absolvovat základní vojenskou službu, neboť je to nebezpečné. S konfliktem na Ukrajině navíc nesouhlasí. Je pacifista a nechce proti Ukrajině bojovat. Že by byl poslán sloužit na Ukrajinu, se žalobce domnívá proto, že jeho kamarádi tam teď bojují. Povolali je na základní vojenskou službu hned, jak konflikt na Ukrajině začal, a poslali je přímo na Ukrajinu. Doplnil, že do X odcestoval ve svých X letech a do té doby studoval v Rusku. K otázce fungování základní vojenské služby žalobce uvedl, že člověk dostane dopis a musí jít do armády. Musí absolvovat nějakou lékařskou kontrolu, ale pak už není žádný trénink a lidé jsou posíláni rovnou na Ukrajinu. Povolávají muže od 18 do 27 let, a pokud bude totální mobilizace, mohou povolat všechny muže jakéhokoliv věku. Na výzvu správního orgánu ke konkretizaci důvodů odchodu z vlasti uvedl, že nechtěl jít do armády a do války. Dodal, že než začal konflikt, chtěl si vyřídit vízum a odjet pracovat do Prahy. Konflikt ale vše urychlil a změnil. V Rusku žít nemůže, protože je evropský člověk a nikdy tam žít nechtěl. K dotazu, proč o mezinárodní ochranu požádal až nyní, žalobce odvětil, že kontaktoval 3 nebo 4 právníky s tím, jak si zde může legalizovat pobyt. Na nic však nepřišli a poradili mu požádat o azyl. Dne X skončilo jeho X vízum. Chce tu žít a pracovat.

10. Žalovaný rozhodnutím ze dne 13. 7. 2023, č. j. OAM-386/ZA-ZA11-P15-2022 (dále jen „první rozhodnutí“), rozhodl, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu se žalobci neuděluje. Konstatoval, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním důvodem pronásledován, jelikož žalobce nikdy nebyl členem politické strany ani nebyl politicky aktivní. Žalobce nenaplnuje ani důvody pro přiznání mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Po provedeném řízení žalovaný dovodil, že žalobce neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že byl ve své vlasti vystaven pronásledování z azylově relevantního důvodu, ani že by mu takové pronásledování hrozilo v případě návratu. Naopak bylo zjištěno, že žalobce žádost podal až po vyčerpání jiných možností legalizace pobytu v ČR, přičemž jeho hlavní motivací byla snaha vyhnout se povolání k výkonu vojenské služby v Rusku a účasti ve válečném konfliktu na Ukrajině. Žalovaný poukázal na ustálenou judikaturu NSS, podle níž je nutné žádost o azyl podat bezprostředně po vstupu na území ČR, pokud tomu nebrání závažné okolnosti. V daném případě žalobce tak neučinil, a žádost podal až v době, kdy mu hrozilo nelegální pobývání po skončení platnosti X víza. Dále bylo konstatováno, že povinnost vykonat vojenskou službu není sama o sobě důvodem pro udělení azylu, neboť se jedná o státoobčanskou povinnost uznávanou mezinárodními dokumenty, včetně Ženevské úmluvy z roku 1951 o právním postavení uprchlíků (dále jen „Ženevská úmluva“). Žalovaný poukázal na fakt, že z informací obsažených v podkladech pro rozhodnutí vyplývá, že v současné době nemohou být jedinci odváděni do armády, neboť vyhlášená mobilizace byla ukončena. To se sice netýká jedinců povinných absolvováním základní vojenské služby, avšak povinných k nastoupení jsou po celém Rusku miliony mužů a pouze zlomek z nich vůbec absolvuje základní vojenskou službu. Žalovaný rovněž zdůraznil, že institut azylu není určen k legalizaci pobytu cizinců na území ČR, nýbrž k ochraně osob před porušováním jejich základních lidských práv. Legalizace pobytu musí být řešena prostřednictvím jiných právních institutů upravených zákonem o pobytu cizinců. Žádost byla shledána jako účelová. Žalovaný dále posuzoval možnost udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Shledal, že žalobce je dospělou, zdravou a plně právně způsobilou osobou, která byla a je schopná si zajistit prostředky na své životní potřeby prací. V Rusku Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

žije jeho X, u které by mohl opětovně žít v případě návratu do Ruska, X má trvalý pobyt v ČR a jeho X žije se svým přítelem ve X. Žalovaný konstatoval, že nezjistil zvláštního zřetele hodný důvod dle § 14 zákona o azylu. Při posouzení existence důvodů pro udělení doplňkové ochrany vycházel především z výpovědi žalobce, a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení (Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 24. ledna 2023, č. j. 13675/2022-LPTP, Informace Finské imigrační služby ze dne 31. ledna 2023, Ruská federace, Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Informace OAMP ze dne 31. října 2022, Ruská federace, Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, a Informace OAMP ze dne 8. března 2023, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi). Dle Informace OAMP ze dne 8. března 2023, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi, ruská legislativa uložení trestu smrti sice nadále umožňuje, v zemi však dlouhodobě platí moratorium na jeho výkon a poslední poprava proběhla před více než 20 lety. Dále se zabýval otázkou, zda žalobci hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Vycházel z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), ze které vyplývá, že pouhá možnost špatného zacházení nemá sama o sobě za následek porušení čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (dále jen „Úmluva“). Žalobce neměl během svého pobytu ve vlasti nikdy žádné konkrétní problémy s ruskými státními orgány či bezpečnostními složkami. Ohledně obavy žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě, existenci této občanské povinnosti v jednotlivých státech, a dokonce i tresty za její nevykonání, uznávají za naprosto legitimní mezinárodněprávní dokumenty o ochraně lidských práv. Její výkon tedy nelze považovat za vážnou újmu dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť nemůže být sama o sobě vnímána jako nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalovaný si rovněž obstaral informace o situaci mladých mužů, vracejících se do Ruské federace ze zahraničí, konkrétně Informaci Finské imigrační služby ze dne 31. ledna 2023, podle níž nehrozí takovým osobám jakkoli vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. Uzavřel, že samotný výkon vojenské služby, nebo dokonce nasazení jakéhokoliv občana Ruska v bojových operacích, nelze považovat za přímé a bezprostředně hrozící nebezpečí vážné újmy ve smyslu zákona o azylu. Z tohoto důvodu jsou tak obavy žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě bezpředmětné a žalovaný nedospěl k závěru, že by žalobci v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný posuzoval také otázku, zda žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Na základě informací ze zpráv o bezpečnostní situaci v Rusku, zejména Informace OAMP ze dne 8. března 2023, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi, je mu známo, že na území Ruska neprobíhá v současné době žádný vnitrostátní ani mezinárodní ozbrojený konflikt, který by mohl žalobce v případě jeho návratu do vlasti ohrozit na životě či lidské důstojnosti. V souvislosti s invazí Ruska na Ukrajinu dochází jen k omezenému počtu individuálních bezpečnostních incidentů zejména na území v bezprostřední blízkosti hranic s Ukrajinou, konkrétně v Kurské, Bělgorodské a Brjanské oblasti. Žalobce nicméně pochází z Moskvy, které se ani tohle minimální riziko netýká, a v jeho případě mu tedy nehrozí žádné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu.

11. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 5. 2024, č. j. 13 Az 19/2023-22, bylo první rozhodnutí zrušeno, neboť žalovaný ve správní řízení nedostál své povinnosti zjistit Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

dostatečně skutkový stav. Dle názoru soudu měl žalovaný ve svém rozhodnutí blíže posoudit, zda výkon povinné vojenské služby za daných okolností může představovat pronásledování nebo vážnou újmu. Konstatování, že vyhlášená mobilizace již skončila a že jsou obavy žalobce neopodstatněné, neboť v Rusku pobývají miliony mužů v žalobcově věku a situaci, kdy pouze zlomek z nich absolvuje základní vojenskou službu, nemělo dostatečnou oporu ve správním spise. Žalovaný neposoudil, jak se situace v Rusku bude vyvíjet dál, a zda jsou obavy žalobce skutečně neodůvodněné, pokud se jedná o jeho povinnost absolvovat základní vojenskou službu. Soud shledal, že zprávy, na základě kterých žalovaný posuzoval žádost žalobce, nejsou dostatečně relevantní. Zpráva k otázce vojenské služby a branné povinnosti nebyla podrobná ani ověřená z různých zdrojů. Skutečnost, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany v okamžiku, kdy mu hrozil návrat do země původu, bez dalšího neznamena, že jsou jeho obavy z možného pronásledování nebo vážné újmy v souvislosti s výkonem vojenské služby a branné povinnosti na Ukrajině nedůvodné a že by žalovaný neměl povinnost relevantní skutečnosti řádně posoudit. Poukázal na závěr NSS, že dochází k nasazování vojáků základní služby do bojů na Ukrajině, čemuž žalovaný nevěnoval pozornost. Soud zavázal žalovaného, aby doplnil informace o zemi původu tak, aby bylo možné na základě nich posoudit, jaká je pravděpodobnost, že žalobce bude povolán do armády v rámci standardní branné povinnosti, která probíhá každoročně bez ohledu na konflikt na Ukrajině, přičemž si byl zároveň povinen opatřit podklady k posouzení otázky, nakolik hrozí, že by mohl být žalobce nucen k účasti ve válce na Ukrajině.

12. Žalovaný si v návaznosti na zrušení prvního rozhodnutí obstaral následující podklady Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025, Ruská federace, Základní vojenská služba, náhradní civilní služba (dále jen „Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025“); Informace OAMP ze dne 5. 3. 2025, Ruská federace — Návraty občanů Ruské federace do vlasti (dále jen „Informace OAMP ze dne 5. 3. 2025“); Informace OAMP ze dne 15. 4. 2025, Ruská federace, Bezpečnostní a politická situace v zemi (dále jen „Informace OAMP ze dne 15. 4. 2025“).
13. Dne 7. 7. 2025 žalovaný vydal napadené rozhodnutí, kterým mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu neudělil.
14. Žalovaný neshledal důvody k udělení azylu podle § 12 písm. a), neboť žalobce není pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Žalobce nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyl členem žádné politické strany ani nebyl nijak politicky aktivní, nevykonával jakoukoliv politickou činnost nebo měl jakékoliv problémy politického charakteru s ruskými státními orgány nebo tamními bezpečnostními složkami. Pokud jde o vyjádření žalobce, že je proti Putinovi a že v Rusku není svoboda slova a lidé tam nemají svobodu, žalovaný upozornil, že žalobce svůj nesouhlas s režimem a stavem lidských práv a svobod v Rusku nijak veřejně nevyjadřoval, ani se neúčastnil jakýchkoliv protestních akcí proti vládní politice Ruska. Neměl ani žádné potíže s vycestováním z vlasti, kterou opustil nikoliv pod tlakem tíživých okolností, nýbrž zcela plánovitě, za pomoci jeho vlastního oficiálního cestovního dokladu a uděleného X víza, aniž by mu v tom kdokoli bránil. Žalovaný uzavřel, že považuje tvrzení žalobce, že je proti Putinovi a že v Rusku není svoboda slova a lidé tam nemají svobodu, za čistě účelové.
15. Žalovaný neshledal ani důvod k udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobce nezmínil jakoukoliv diskriminaci své osoby pro důvody taxativně vymezené v citovaném ustanovení.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

16. Žalovaný nejprve opětovně konstatoval, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána účelově, a to v okamžiku, kdy žalobci končila platnost X víza a hrozilo mu nelegální setrvání na území ČR. Žalobce sám uvedl, že pokud by měl jinou možnost legalizace pobytu, žádost o azyl by nepodal. Tato skutečnost vedla žalovaného k závěru, že tvrzené obavy z návratu do vlasti, spojené s možností povolání do armády a nasazením do bojů na Ukrajině, jsou pouze záminkou k legalizaci pobytu v ČR. Žalovaný odkázal na rozsudky NSS, podle nichž je třeba žádost o azyl podat bezprostředně po vstupu na území ČR, pokud tomu nebrání závažné okolnosti. V daném případě však žalobce tuto možnost nevyužil. Dále žalovaný zdůraznil, že účel legalizace pobytu není mezi taxativně vymezenými důvody uvedenými v § 12 písm. b) zákona o azylu s poukazem na rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004-94, v němž bylo konstatováno, že azylové řízení není určeno k získání pracovního povolení či jiných forem legálního pobytu, ale výhradně k ochraně před pronásledováním. Žalovaný uzavřel, že podání žádosti o mezinárodní ochranu nemůže být zneužíváno k obcházení standardních mechanismů pobytového práva, a to ani v kontextu mimořádné mezinárodní situace, jakou představuje ozbrojený konflikt na Ukrajině.
17. Při řešení důvodnosti obav žalobce z povolání k výkonu základní vojenské služby a účasti k bojům na Ukrajině žalovaný vyšel zejména z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025.
18. Ze zmíněné informace vyplývá, že základní vojenská služba v Ruské federaci je zákonnou povinností mužů ve věku 18 až 30 let, přičemž její délka činí 12 měsíců. Během základní vojenské služby prochází branci 1 až 2 měsíčním základním výcvikem a následně specializovaným výcvikem trvajícím od 3 do 6 měsíců. Poté jsou přiřazeni k určité jednotce. Po absolvování základní vojenské služby jsou následně zařazeni do tzv. záloh. Proces odvodů probíhá pravidelně dvakrát ročně a je upraven ruskou legislativou. Předvolání k úkonům souvisejícím s odvodou je doručováno písemně zástupcem vojenského komisariátu, případně pověřených organizací, nebo prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb. Při doručování zástupcem vojenského komisariátu, resp. organizací, je předvolání adresátovi předáno proti jeho podpisu. Tresty za vyhýbání se základní vojenské službě definuje jednak článek 328 trestního zákoníku, jednak články 21.5, 21.6 a 21.7 zákoníku o správních přestupcích. Článek 328 trestního zákoníku je uplatňován v následujících případech: opakované nedostavení se k vojenskému komisariátu (a v případě dokázání úmyslu); nedostavení se k vojenskému komisariátu po uplynutí důvodů hodných zřetele pro nedostavení se; opuštění shromažďovacího místa, odkud měla být osoba odeslána na místo výkonu vojenské služby; získání nároku na osvobození od odvodu podvodem; odmítnutí podepsat předvolání; nedostavení se k jednání odvodové komise; přestěhování se, včetně odjezdu do zahraničí, bez informování vojenského komisariátu. V případě odsouzení může být stanoven trest v podobě pokuty v maximální výši 200 tis. rublů, nápravných prací v max. délce 2 let nebo odnětí svobody na dobu až 2 roky. Čl. 328 trestního zákoníku je v praxi podle zdrojů aplikován v případě systematického ignorování předvolání během dvou a více odvodových období. Správní přestupek je aplikován v následujících případech: nedostavení se na základě předvolání vojenského komisariátu dle určeného místa a data; neinformování o změně údajů ve vojenské evidenci; neinformování o změně místa bydliště trvajícím déle než 3 měsíce v době zaslání povolávacího rozkazu; neinformování o opuštění země a návratu do země po více než 6 měsících; vyhýbání se zdravotnímu vyšetření při první registraci ve vojenské evidenci; vyhýbání se zdravotnímu vyšetření během odvodů; úmyslné zničení nebo poškození dokumentů vojenské evidence a jejich ztráta. Výše pokuty pro fyzické osoby je stanovena v závislosti na aplikovaném článku od 1 tis. do 30 tis. rublů. Informace dále uvádí, že tzv. „částečná“ mobilizace se týkala výhradně osob (rezervistů) zařazených do tzv. rezerv. Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Ačkoliv mobilizace nebyla formálně ukončena, ani v roce 2023, ani v roce 2024 nejsou zdokumentovány žádné případy nově mobilizovaných. Postihy za neuposlechnutí povolávacího rozkazu během mobilizace nebyly v okamžiku vyhlášení tzv. „částečné“ mobilizace v září 2022 v ruské legislativě vymezeny a neuposlechnutí této výzvy není v dosavadní úpravě považováno za trestný čin. Legislativní proces novely čl. 328 trestního zákoníku, který by se vztahoval i na mobilizaci, nebyl přes proklamace úřadů dokončen. Sankce za neuposlechnutí povolávacího rozkazu během mobilizace/vyhýbání se mobilizaci jsou nyní upraveny pouze v zákoníku o správních přestupcích. Zpráva Finské imigrační služby, Rusko – Vyhýbání se odvodu během mobilizace ze dne 15. 9. 2023 citovaná v Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 uvádí: *„Z veřejně dostupných zdrojů nejsou žádné informace o tom, že by byly aktuálně rozesílány povolávací rozkazy k mobilizaci. Zdroje také nemají žádné informace, že by se úřady v roce 2024 snažily stíhat osoby, které obdržely povolávací rozkaz k mobilizaci na podzim 2022, ale neuposlechly.“* Z Informace OAMP dále vyplývá, že v obecné rovině zjednodušily ruské úřady možnost podpisu profesionální smlouvy s vojáky základní služby. Veřejně dostupné zdroje informovaly nejen o případech tlaku na brance, např. před koncem základní vojenské služby, aby podepsali smlouvu s armádou, ale také o případech využití/zneužití neznalosti branců nebo o značných ekonomických pobídkách, včetně pobídek pro rodinu, pro vstup do ruské armády. Článek Nastojaštšeje Vrejma popisuje tlak na brance jako psychologický a informační, naopak případy podpisu smlouvy pod pohrůžkou násilí nebo bití nejsou téměř evidovány. Současně existují případné doporučované opravné/obránné mechanismy, zejména stížnost k vojenské prokuratuře, velitelství, vojenskému soudu, ministerstvu obrany nebo na veřejně dostupná telefonní čísla pro podání stížnosti, které ovšem mají podle zdrojů omezený vliv na nápravu situace. Proti podepsání/donucení podepsat smlouvu je možné podat soudní žalobu. Zdroje popisovaly, že nehledě na existující tlak je odmítnutí podpisu smlouvy brancem nadále reálnou alternativou a za odmítnutí podpisu smlouvy podle Nastojaštšeje Vrejma nic nehrozí. Dle Informace OAMP neumožňuje ruská legislativa vysílání branců mimo území Ruska, ačkoliv po legislativních změnách v dubnu 2023 mohou povinnou vojenskou službu absolvovat v tzv. mírových misích. Branci nemohou být nasazení do bojových operací před dokončením 4 měsíční vojenské služby a před získáním úvodní vojenské specializace. Zároveň podle vyjádření a praxe ruských úřadů jsou branci umísťováni primárně do oblastí v blízkosti místa bydliště a konečné rozhodnutí činí vojenský komisariát. Ruská legislativa dává možnost výkonu NCS na základě žádosti adresované vojenskému komisariátu. Nárok na NCS upravuje v obecné rovině ústava konkrétně čl. 59.3, podle něhož *„občan Ruské federace má právo na náhradní vojenskou službu, jestliže výkon vojenské služby protiřečí jeho víře a náboženství a také v případech stanovených federálním zákonem“*. Čl. 2 zákona o náhradní civilní službě (Federální zákon č. 113-FZ o náhradní civilní službě z 25. 7. 2002) dále specifikuje, že nad rámec víry a náboženství ji lze aplikovat, jestliže osoba patří k původním obyvatelům Ruska, kteří vedou tradiční způsob života, tradiční ekonomické aktivity a jsou zapojeni do tradiční řemeslné výroby. Podle zdrojů není NCS omezena čistě na náboženské důvody, ale lze o ni žádat i na základě jiných důvodů z přesvědčení, např. morálních, etických nebo pacifistických. Výkon NCS probíhá ve většině případů v domovském regionu a osoby zůstávají ubytovány v místě dosavadního pobytu, ačkoliv se mohou podle zdrojů objevit výjimky a zákon předpokládá možnost výkonu NCS v jakékoliv oblasti Ruska. Během umístění, resp. rozhodování o NCS, musí odvodová komise a vojenský komisariát vzít v úvahu profil žadatele, včetně kvalifikace a dosavadní pracovní zkušenosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

19. K obavám z povolání žalobce k výkonu základní vojenské služby v ruské armádě žalovaný uvedl, že branná povinnost a výkon základní vojenské služby patří k základním státoobčanským povinnostem (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004). Uznávají ji i mezinárodní smlouvy jak v oblasti uprchlického práva, tak v oblasti základních lidských práv a svobod.
20. Žalovaný konstatoval, že ruský právní řád umožňuje odklad nebo úplné osvobození od výkonu základní vojenské služby z řady důvodů, včetně zdravotních, rodinných či profesních. Zároveň existuje možnost výkonu NCS, a to nejen z důvodů náboženského přesvědčení, ale i z důvodů svědomí či jiných osobních hodnot. Tyto možnosti jsou právně vymahatelné a v praxi jsou známy případy, kdy občané Ruska uspěli se žalobou proti povolání k výkonu vojenské služby. Pokud se týče sankcí za neuposlechnutí výzev vojenských orgánů, správní orgán uvedl, že tyto sankce jsou přiměřené a spočívají převážně v peněžitých pokutách. Tresty odnětí svobody jsou výjimečné a v praxi téměř neaplikované. Sankce navíc nastupují až v případě vědomého neuposlechnutí výzvy, která byla osobně doručena, nikoliv v případě nepřítomnosti osoby na území Ruska. Žalovaný dále zdůraznil, že samotný výkon základní vojenské služby neznamena automatické nasazení do bojových operací, zejména ne na území Ukrajiny. Mobilizace z roku 2022 se týkala výhradně rezervistů, nikoliv osob povinných k výkonu základní vojenské služby, navíc již reálně od roku 2023 neprobíhá. Žalobce, který službu dosud neabsolvoval, nemůže být bez jejího předchozího vykonání vyslán do bojů. Nasazení do bojových operací je vázáno na dobrovolný podpis profesionální smlouvy s armádou, což žalovaný považuje za akt svobodné vůle jednotlivce. Z dostupných informací lze rovněž dovodit, že v současné době není vyvíjen nepřiměřený nátlak na osoby povolané k výkonu základní vojenské služby za účelem podpisu profesionální smlouvy. Vojenské orgány disponují dostatečným počtem dobrovolníků, kteří jsou motivováni zejména finančně. Z provedeného správního řízení vyplynulo, že žalobce od roku X pobývá převážně mimo území Ruska. V této souvislosti žalovaný konstatoval, že žalobce si doposud nepřevzal povolávací rozkaz k výkonu základní vojenské služby, ani nebyly doloženy jakékoliv pokusy ze strany vojenského komisariátu o jeho kontaktování či doručení povolávacího rozkazu. Bez řádného doručení povolávacího rozkazu nemůže být žalobce sankcionován za vyhýbání se vojenské službě, přičemž i v případě porušení této povinnosti jsou sankce v praxi zpravidla omezeny na peněžitě pokuty, nikoliv tresty odnětí svobody či jiné závažné postihy, které by mohly být kvalifikovány jako pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Závěrem žalovaný konstatoval, že obava žalobce z účasti ve válce na Ukrajině je nedůvodná, neboť jeho případné nasazení do bojů je podmíněno jeho vlastním rozhodnutím. Případné zapojení do ozbrojeného konfliktu nelze bez dalšího považovat za pronásledování, neboť páčání válečných zločinů vyžaduje aktivní volní složku jednotlivce, nikoliv pouhou účast v konfliktu.
21. K naplnění důvodů pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu žalovaný konstatoval, že žalobce je dospělý, zdravý, svéprávný a schopný zajistit si prostředky na své životní potřeby prací. V Rusku má X, u níž během svého života ve vlasti bydlel a u níž by mohl opětovně žít v případě současného návratu zpět do Ruska. Žalovaný tedy neshledal v případě žalobce žádné důvody zvláštního zřetele hodné.
22. Žalovaný neshledal důvody k udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1, 2 zákona o azylu. Žalobci nehrozí vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu, neboť ruská legislativa uložení trestu smrti sice nadále umožňuje (např. za válečné zločiny, terorismus či

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

vraždu s přitěžujícími okolnostmi), v zemi však dlouhodobě platí moratorium na jeho výkon.

23. Žalovaný se v rámci posouzení žádosti o udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu zabýval otázkou, zda žalobci v případě návratu do země původu hrozí vážná újma spočívající v nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Při výkladu tohoto ustanovení vycházel ze znění čl. 3 Úmluvy a judikatury ESLP, podle níž musí být takové zacházení mimořádně intenzivní a bezprostředně hrozící. Na základě výpovědi žalobce žalovaný konstatoval, že tento ve své vlasti nikdy nebyl vystaven jednání, které by bylo možné kvalifikovat jako mučení či nelidské zacházení. Žalobce nebyl trestně stíhán, neuváděl žádné konkrétní problémy s bezpečnostními složkami a ze země odešel plánovaně, s platným cestovním dokladem, přes oficiální hraniční přechod. Obavu žalobce z povolání k výkonu základní vojenské služby žalovaný nepovažoval za důvodnou. Uvedl, že výkon vojenské služby je legitimní státoobčanskou povinností. Postihy za její nevykonání, včetně případného zběhnutí, nejsou samy o sobě vážnou újmu, když tresty za její nevykonání jsou uznány jako legitimní mezinárodními dokumenty, včetně Ženevské úmluvy. Žalovaný dále zdůraznil, že systém povolávání k vojenské službě v Rusku je právně upraven, předvídatelný a umožňuje odklad či osvobození z řady důvodů, včetně zdravotních, rodinných či svědomí. Rovněž existuje možnost výkonu NCS. Sankce za neuposlechnutí výzev nastupují až po osobním převzetí povolávacího rozkazu, což se v případě žalobce nestalo. Taktéž nejsou konkrétní sankce nijak nepřiměřené, spočívají zejména v uložení peněžité pokuty. Ač ruský režim bezesporu není režimem s nejvyšším stupněm demokracie jako například ČR, pokud jde o dodržování předpisů týkajících se výkonu základní vojenské služby a jejího nastavení, tyto jsou analogické standardnímu nastavení ve všech zemích s doposud zachovanou povinnou vojenskou službou. Obava z nasazení do bojů na Ukrajině byla žalovaným označena za hypotetickou. Nasazení do bojových operací je podmíněno dobrovolným podpisem profesionální smlouvy s armádou, což žalobce neučinil. Žalovaný konstatoval, že v současnosti není vyvíjen nepřiměřený nátlak na osoby povolané k výkonu základní vojenské služby za účelem podpisu takové smlouvy.
24. Žalovaný neshledal ani naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Bezpečnostní situace je téměř po celém území Ruska stabilní. Dochází jen k omezenému počtu individuálních bezpečnostních incidentů v bezprostřední blízkosti hranic s Ukrajinou, konkrétně v Kurské, Bělorodské a Brjanské oblasti.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

25. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
26. Ve věci samé rozhodl soud bez jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., jelikož žalovaný výslovně ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že souhlasí s projednáním věci bez nařízení jednání, a žalobce k výzvě a poučení soudu nevyjádřil s takovým projednáním věci svůj nesouhlas.
27. Podle ust. § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b)*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

28. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
29. Podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné obrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.
30. Podle ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.
31. Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.
32. Podle čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), aby bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ženevské úmluvy, musí být a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).
33. Podle čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání: e) trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2.
34. Podle čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice se mezi tato jednání řadí zločiny proti míru, válečné zločiny, zločiny proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech a činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

35. Žalobce namítal, že má reálné obavy z povolání k výkonu základní vojenské služby a následného nasazení do bojů na Ukrajině, jelikož je pacifista, nesouhlasí s politikou Ruské federace a odmítá účast v ozbrojeném konfliktu, které považuje za agresi vůči civilnímu obyvatelstvu. Namítá, že mu v případě odmítnutí vojenské služby hrozí trestní stíhání, nelidské zacházení a porušení práva na spravedlivý proces.
36. Žalovaný tyto obavy posoudil jako nedůvodné a účelové. V první řadě konstatoval, že nemůže pominout zjevnou účelovost podání žádosti o mezinárodní ochranu žalobcem, který žádost podal až na konci platnosti jeho X víza. Žalobce si tak dle názoru žalovaného chce pouze zlegalizovat pobyt na území ČR. Co se týká výkonu základní vojenské služby, žalovaný konstatoval, že obecně branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem. Žalovaný přitom neshledal žádné skutečnosti svědčící o tom, že by samotný výkon základní vojenské služby v Rusku mohl ve vztahu k osobě žalobce představovat pronásledování. Pokud je osoba shledána schopnou výkonu základní vojenské služby, neznámá to, že v případě Ruska bude okamžitě nasazena do ozbrojeného konfliktu na Ukrajině a tam se stane subjektem či objektem válečných zločinů. Podle žalovaného je vyloučeno, aby byl žalobce bez předchozího absolvování základní vojenské služby vyslán do bojů na Ukrajině, navíc nedobrovolně. Žalovaný konstatoval, že Rusko se zaměřilo na zapojení zahraničních vojáků a citované informace, včetně informací od nezávislých ruských neziskových organizací, popírají, že by v současné době byl na konkrétní osoby vyvíjen jakkoli nepřiměřený nátlak nebo jiné podobné taktiky za účelem podpisu příslušných kontraktů, kdy vojenské orgány mají zjevně dostatek zájemců motivovaných finančně. Žalobce bez převzetí povolávacího rozkazu nemůže být ve vlasti nijak sankcionován za vyhýbání se základní vojenské službě, která má navíc ve většině případů jen podobu pokuty, nikoli například trestu odnětí svobody či jinak zásadního trestu, který by ve svém důsledku bylo možné označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalovaný tudíž uzavřel, že neexistuje přiměřená pravděpodobnost, že by žalobce byl v případě návratu do vlasti a případného povolání k výkonu základní vojenské služby zároveň nuceně odeslán účastnit se bojů na Ukrajině či jakýchkoliv jiných bojových operací mimo území Ruska, ledaže by s tím on sám souhlasil a s ruskou armádou uzavřel profesionální smlouvu na základě vlastního rozhodnutí. Obava žalobce z účasti ve válce na Ukrajině je nedůvodná a je de facto vyloučeno, aby byl nucen páchat na Ukrajině válečné zločiny, pomine-li žalovaný fakt, že páchání válečných zločinů vyžaduje i volní složku konkrétní osoby, tedy její schopnost a ochotu se na těchto podílet, nikoliv samotný fakt zapojení do ozbrojeného konfliktu na cizím území, během něhož mohou a jsou podobné zločiny v jednotlivých případech konkrétními osobami páchány.
37. Soud přisvědčil námitce, že žádost žalobce nelze považovat za účelovou. Žalobce na území ČR vstoupil letecky z X dne X na základě X víza s platností od X do X na X dní. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podal dne 29. 3. 2022, tj. X. den ode dne vstupu na území ČR. Žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany necelé X týdny ode dne vstupu na území ČR, během pobytu na území na základě krátkodobého víza. Soud neshledal, že by tento postup žalobce svědčil o účelovosti podání žádosti. Žalobce měl možnost na území pobývat pouze po dobu X dnů a v průběhu takto krátké platnosti víza požádal o udělení mezinárodní ochrany. Samotná skutečnost, že žalobce nepožádal bezprostředně po legálním vstupu na území ČR, ale po uplynutí necelých X týdnů pořád legálního pobytu, neznámá bez dalšího, že je žádost účelová. Soud zároveň uvádí, že ani to, že jedním z motivů podání žádosti o mezinárodní ochranu byla legalizace pobytu na území ČR, nevylučuje, že žalobci

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

v případě navrácení do země původu hrozí azylově relevantní pronásledování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49).

38. Soud dále hodnotil, zda se žalovaný řádně vypořádal s otázkou, zda samotný výkon základní vojenské služby v Rusku není dostatečným azylově relevantním důvodem. Této otázce se žalovaný věnoval na str. 6 až 11 napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že samotná povinnost ruských občanů účastnit se základní vojenské služby nemůže být chápána jako pronásledování ze strany ruských státních orgánů, jelikož neexistuje přiměřená pravděpodobnost se domnívat, že by žalobce v případě návratu do země původu a případného povolání k výkonu základní služby zároveň měl být nuceně odeslán do bojů na Ukrajině, ledaže by s tím výslovně souhlasil a uzavřel profesionální smlouvu. V té souvislosti žalovaný odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 1998, sp. zn. 6 A 508/97, podle kterého povolání k výkonu vojenské služby není pronásledováním, i když je spojeno s účastí na bojových akcích ve válečném konfliktu, a na rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2004, sp. zn. 7 Azs 321/2004, podle kterého nepříjemnosti v případě výkonu vojenské služby nezakládají odůvodněný strach z pronásledování podle § 12 zákona o azylu.
39. Soud souhlasí s hodnocením žalovaného, že branná povinnost a základní vojenská služba představují základní státoobčanskou povinnost. Podle mezinárodních úmluv mohou státy skutečně žádat po svých občanech splnění vojenských povinností a občané jsou povinni je vykonat. Povinnost výkonu základní vojenské služby a branná povinnost nejsou bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani, když by byla povinnost nastoupení spojena s rizikem povolání do bojových akcí ve válečném konfliktu nebo s hrozbou trestní sankce za nenastoupení vojenské služby či výkonu branné povinnosti (srov. i např. rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44, nebo usnesení téhož soudu ze dne 25. 7. 2018, č. j. 2 Azs 41/2018-39, ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, ze dne 12. 7. 2024, č. j. 8 Azs 68/2024-29).
40. Výše uvedené však neplatí bezvýjimečně. Soud upozorňuje na rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, v němž uvedl: „*samotné plnění branné povinnosti nelze bez dalších souvislostí považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 ani § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud se ovšem jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud je daným státem respektována možnost odepření výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí či náboženského přesvědčení, ať již zavedením náhradní (civilní) služby nebo jiným způsobem, nebo přinejmenším, pokud takové odepření výkonu vojenské služby není ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/95/EU trestáno nepřiměřenými nebo diskriminačními sankcemi. Branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice hrozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.*“ (srov. i rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44).
41. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uváděl, že je vyloučeno, aby byl žalobce nucen páchat na Ukrajině válečné zločiny, když páčání válečných zločinů vyžaduje i volní složku konkrétní osoby, tedy její schopnost a ochotu se těchto podílet. Soud s tímto hodnocením Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

žalovaného nesouhlasí. Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) v rozsudku *Shepherd v. Bundesrepublik Deutschland* v bodě 36 konstatoval, že „toto ustanovení se neomezuje jen na situaci, kdy by žadatel byl osobně veden ke spáchání takových zločinů“. V bodě 37 rozsudku dále uvádí, že „unijní zákonodárce chtěl, aby byl objektivně zohledněn obecný kontext, ve kterém je tato služba vykonávána. Situace, kdy by se žadatel pouze nepřímo účastnil páčání takových zločinů, protože by zejména nepatřil k bojovým jednotkám, ale byl například přidělen k jednotce logistiky nebo podpory, nejsou proto v zásadě vyloučeny. Okolnost, že dotyčný by z důvodu pouze nepřímé povahy této účasti nemohl být osobně stíhán podle kritérií trestního práva, a zejména nemohl být stíhán před Mezinárodním trestním soudem, proto nemůže bránit ochraně, která vyplývá z čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83“. Dále v bodě 38 rozsudku SDEU uvádí, že „i když nárok na mezinárodní ochranu není vyhrazen osobám, které by mohly být osobně vedeny ke spáchání činů kvalifikovaných jako válečné zločiny, zejména pak bojovým jednotkám, může být tato ochrana rozšířena jen na takové jiné osoby, které by plnění jejich úkolů mohlo dostatečně přímým způsobem a s přiměřenou pravděpodobností vést k účasti na takových činech“. SDEU v bodě 39 poznamenává, že cílem čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 je chránit žadatele, který odmítá vojenskou službu, protože nechce být v budoucnu vystaven spáchání činů, jež svou povahou odpovídají činům uvedeným v čl. 12 odst. 2 této směrnice. Žadatel se tedy může opírat i jen o pravděpodobnost spáchání takových činů. Dle bodu 43 musí osoba, která usiluje o přiznání postavení uprchlíka podle čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 s dostatečnou přesvědčivostí prokázat, že jednotka, ke které patří, provádí, nebo v minulosti prováděla operace, které jí byly přiděleny, za takových podmínek, že je vysoce pravděpodobné spáchání činů, jejichž povaha odpovídá činům uvedeným v tomto ustanovení. Odepření vykonávat vojenskou službu musí zároveň představovat jediný prostředek umožňující vyhnout se účasti na válečných zločinech (bod 44 rozsudku).

42. Ustanovení čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 tedy musí být vykládáno v tom smyslu, že se vztahuje na všechny příslušníky ozbrojených sil, včetně logistického nebo podpůrného personálu, včetně situací, kdy by se žadatel účastnil spáchání takových zločinů jen nepřímo, jelikož by při plnění svých úkolů s rozumnou mírou pravděpodobnosti poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění těchto zločinů. Posouzení skutečností za účelem kvalifikace situace dotyčné služby tak musí vycházet ze souboru indicií, které mohou s ohledem na veškeré dané okolnosti, zejména okolnosti týkající se významných skutečností týkajících se země původu, jakož i konkrétního postavení a osobní situace žadatele, prokázat, že v důsledku situace služby je uskutečnění tvrzených válečných zločinů pravděpodobné (bod 46 rozsudku *Shepherd*).
43. Soud poukazuje též na rozsudek SDEU ze dne 19. 11. 2020 ve věci C- 38/19, *EZ v. Bundesrepublik Deutschland*. Při výkladu čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice dospěl SDEU k závěru, že se toto ustanovení vztahuje též na „brance, který odepře vykonat vojenskou službu za konfliktu, avšak nezná své budoucí služební zařazení v rámci armády, (jelikož) v kontextu všeobecné občanské války, která se vyznačuje opakovaným a systematickým páčáním zločinů nebo jednání uvedených v čl. 12 odst. 2 téže směrnice armádou, která nasazuje brance, by výkon vojenské služby znamenal přímou či nepřímou účast na spáchání takových zločinů nebo jednání bez ohledu na zařazení v rámci armády“. SDEU tedy v syrském kontextu konstatoval, že syrská armáda, včetně jednotek složených z branců, v dubnu 2017 opakovaně a systematicky páchala válečné zločiny, přičemž tyto skutečnosti byly podle předkládajícího soudu ve značné míře doloženy. Za těchto okolností byla pravděpodobnost, že bude kterýkoli bravec, bez ohledu na své konkrétní zařazení, přímo či nepřímo zapojen do páčání dotčených zločinů, velmi vysoká (bod 37 rozsudku *EZ*). Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

44. Je obecně známou skutečností, že invaze ruské armády na Ukrajinu je aktem mezinárodní agrese (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49). Ruská vojska na ukrajinském území páchají zločiny proti míru a zločiny proti lidskosti, a jednají tak ve smyslu čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice (srov. rozsudky NSS ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, ze dne 26. 10. 2022, č. j. 4 Azs 214/2022-46, ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021-37, či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 11. 2022, č. j. 41 Az 25/2022-92). To ostatně potvrzuje i Informace OAMP ze dne 15. 4. 2025, jež je součástí správního spisu. V té stojí, že Rusko na území Ukrajiny páchá činy, které jsou vyšetřovány jako válečné zločiny. Pokud by tedy žalobce byl nasazen do bojů na území Ukrajiny, s rozumnou mírou pravděpodobnosti by poskytl nezbytnou podporu pro přípravu nebo uskutečnění zločinů uvedených v čl. 12 odst. 2 směrnice.
45. Soud se tedy dále zabýval otázkou, zda bude žalobce s přiměřenou pravděpodobností v případě návratu do země původu povinen nastoupit k výkonu vojenské služby, a pokud ano, zda ze zpráv o zemi původu vyplývá, že žalobce bude v rámci výkonu základní vojenské služby s přiměřenou pravděpodobností zapojen do bojů na Ukrajině.
46. Z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 vyplývá, že základní vojenská služba v ruské armádě je povinná po dobu 12 měsíců pro osoby ve věku od 18 do 30 let. Ke zvýšení věkové hranice došlo zákonem přijatým v Rusku v roce 2023, přičemž předseda branného výboru Státní dumy, dolní komory parlamentu, Andrej Kartapolov, uvedl agentuře Interfax, že člověk, který 31. 12. 2023 dosáhne 27 let, nespadá pod zákon o zvýšení věkové hranice, protože ten vstoupí v platnost od 1. 1. 2024. Městský soud požádal žalovaného o předložení zpráv o Ruské federaci, které potvrzují či vyvracejí informaci, že se na občana Ruské federace, který dosáhl věku 27 let před 31. 12. 2023, nevztahuje povinnost výkonu základní vojenské služby ve smyslu zákona, kterým byla v Ruské federaci zvýšená věková hranice pro službu v armádě. Žalovaný odkázal na zprávu nizozemského Ministerstva vnitra ze dne 14. 2. 2025, v níž je uvedeno: *„S účinností od 1. ledna 2024 byl horní věkový limit pro povinnou vojenskou službu zvýšen z 27 na 30 let. Od jarního kola povolávání do povinné vojenské služby v roce 2024 spadali do věku pro povinnou vojenskou službu všichni muži, kteří dosáhli věku 27 let 1. ledna 2024 nebo později. Naopak muži, kteří dosáhli věku 27 let před 1. lednem 2024, nespádali pod povinnou vojenskou službu. Tito muži by se automaticky stali součástí vojenské rezervy, stejně jako muži, kteří již měli 28 a 29 let. Není známo, zda vojenské náborové kanceláře skutečně osvobodily od povinné vojenské služby muže ve věku 27 až 29 let. Média informovala, že v březnu 2023 vojenská náborová kancelář odmítla vydat vojenskou knížku 27letému muži v předstihu před změnou zákona v lednu 2024. Nebyl zařazen do zálohy, a proto byl povinen nastoupit vojenskou službu. Muži, jejichž důvod pro odklad vojenské služby zanikl 1. ledna 2024 nebo později a kteří po tomto datu dosáhli věku 27 let nebo více, podléhali vojenské službě.“*
47. Vzhledem k tomu, že informace o zemi původu jednoznačně nekonstatují, že se na muže, kteří dosáhli věku 27 let do 31. 12. 2023 (obdobně jako žalobce), nevztahuje povinnost absolvovat základní vojenskou službu, soud vychází ze závěru, že žalobce spadá do kategorie osob podléhajících povinné vojenské službě. Soud dále na základě spisového materiálu konstatuje, že žalobce je zdravý, předvolání k vojenské správě ještě neobdržel (v X však dostal dopis, aby podstoupil vojenskou zdravotní kontrolu, na kterou se nedostavil a následně vycestoval). Soud tak má za to, že přestože se žalobce blíží k horní věkové hranici pro odvod, spadá do kategorie osob podléhajících povinné vojenské službě.
48. Žalovaný se zabýval otázkou vysílání branců základní vojenské služby do války na Ukrajině, přičemž vycházel z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025. Poukázal na ojedinělost případů, Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

kdy se branci ocitli ve válečné zóně nebo v anektovaných oblastech. Jejich vyslání do těchto oblastí je ze zákona možné, neboť se dle Ruska jedná o ruské území. Nejvyšší představitelé slibují, že branci nebudou vysláni do války na Ukrajině, či anektovaných oblastí. Branci nemohou být vysíláni do bojových akcí, jsou považováni za nezpůsobilé k boji, ale je možné je využít k ochraně hranic (včetně rusko-ukrajinských) a k podpurným úkolům.

49. Žalovaný učinil závěr, že není přiměřeně pravděpodobné, že by žalobce měl být při případném výkonu základní vojenské služby vyslán do bojů na Ukrajině či jakýchkoliv jiných bojových operací mimo území Ruska, ledaže by s tím sám souhlasil a s ruskou armádou uzavřel profesionální smlouvu.
50. Soud souhlasí s hodnocením žalovaného, že není přiměřeně pravděpodobné, že by byl v rámci výkonu základní vojenské služby vyslán do bojů na Ukrajině. Standard přiměřené pravděpodobnosti neznámá, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane, nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným (rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82).
51. Z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 vyplývá, že počet branců odvedených během každého období se pohybuje mezi 130 až 150 tisíc osob. Po legislativních změnách v dubnu 2023 mohou branci povinnou vojenskou službu absolvovat v tzv. mírových misích. Nemohou být nasazeni do bojových operací před dokončením 4měsíční vojenské služby a před získáním úvodní vojenské specializace. Podle vyjádření a praxe ruských úřadů jsou branci umísťováni primárně do oblastí v blízkosti místa bydliště a konečné rozhodnutí činí vojenský komisariát. Na počátku invaze 24. 2. 2022 se ve veřejně dostupných zdrojích objevovaly rozporuplné informace o rozsahu účasti branců v bojových operacích na Ukrajině, včetně např. úmrtí branců zejména v úvodních měsících invaze. Po zásahu ruských úřadů (generální prokuratury) bylo v počátečních měsících invaze 600 branců zapojených do invaze staženo z ukrajinského území. Ruská redakce BBC v srpnu 2024 uváděla, že během probíhající války zemřelo na Ukrajině celkově nejméně 159 branců. V obecné rovině ruské úřady, včetně nejvyšších představitelů několikrát explicitně odmítly, že by branci byli cíleně posíláni do bojových operací na Ukrajině, či že branci budou vysíláni do ukrajinských okupovaných a následně anektovaných oblastí. Zároveň anexe těchto oblastí v legislativní rovině umožňuje vyslání/umístění branců do těchto oblastí. Po anexi a vyhlášení tzv. částečné mobilizace se však neobjevovaly informace o nasazení branců ve velkých počtech, i přes individuální případy, k nimž může docházet. Sergej Krivenko (Občan a armáda) uváděl v březnu 2024, že „vojáky základní služby do války masově neposílají“, ale mohou být posláni na anektovaný Krym nebo do příhraničních oblastí s Ukrajinou. Dále zpráva uvádí, že podle různých zdrojů nebyli branci cíleně vysíláni do bojových operací, úřady je však využívaly pro ostrahu hranic, včetně rusko-ukrajinských hranic v Bělgorodské, Kurské a Brjanské oblasti, kde nahradili smluvní vojáky, kteří byli přesunuti na frontu na Ukrajině. Minimálně v létě 2024 se do bojů po ukrajinské příhraniční ofenzívě v Kurské oblasti zapojili branci umístění v tamějším regionu, kde střežili tamější hranice. Podle expertů citovaných zprávou Finské imigrační služby v srpnu 2024 byli branci špatně vycvičení a v Kurské oblasti využitelní v logistice a budování obranných struktur.
52. Vzhledem k tomu, že Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025, která pojednává o výkonu základní vojenské služby, již nemusí být zcela aktuální pro posouzení zapojení branců do bojových operací na Ukrajině, soud vyzval žalovaného, aby mu předložil aktuální zprávy Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

týkající se výkonu základní vojenské služby. Soud si tedy ověřil další vývoj nasazování branců do bojů na Ukrajině. Žalovaný soudu zaslal Informaci OAMP, Základní vojenská služba, Náhradní civilní služba, ze dne 21. 1. 2026, která opakuje stejné obecné informace, které byly uvedeny v Informaci OAMP ze dne 28. 1. 2025, s poukazem na zapojení branců v počátečních měsících invaze. Informace opakuje, že se po vyhlášení tzv. částečné mobilizace neobjevovaly informace o nasazení branců ve velkých počtech i přes individuální případy, k nimž může docházet. Informace doplňuje, že z branců zapojených po ukrajinské příhraniční ofenzivě v Kurské oblasti v létě 2024 bylo nejméně 60 z nich zabito.

53. Soud má za to, že z uvedených zpráv vyplývá, že vyslání branců do bojů na Ukrajině není vcelku běžným jevem, ale jevem toliko výjimečným. Z Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 je zřejmé, že k nasazení branců v boji na Ukrajině došlo především na počátku invaze, přičemž bylo po zásahu generální prokuratury v počátečních měsících invaze 600 branců staženo z ukrajinského území. Také X z iniciativy X potvrdil v březnu 2024, že vojáky základní služby do války masově neposílají. Informace svědčí o tom, že tito mohou být vysláni na anektovaný Krym nebo do příhraničních oblastí. Soud však uvádí, že v těchto oblastech je menší pravděpodobnost, že by jednotka, ke které je bráncem přidělen, páchala zločiny uvedené v čl. 12 odst. 2 směrnice 2011/95, neboť k těmto dochází na území Ukrajiny – nikoli v příhraničních oblastech, kde je úkolem branců střežit hranice, či na Krymu, který Rusko okupuje již od roku 2014. Z informací o zemi původu je zřejmé, že k vyslání vojáků základní vojenské služby do bojů na Ukrajině běžně nedochází, došlo k němu především v roce 2022 po začátku války a v roce 2024 po ofenzivě Ukrajiny v Kurské oblasti. Nelze však s přiměřenou pravděpodobností předpokládat, že by k podobnému incidentu mělo dojít, a že by tudíž branci v rámci výkonu základní vojenské služby byli vysláni do bojových oblastí. Informace spíše popisuje tendenci k vytvoření prostředí, kdy branci základní vojenské služby mohou smlouvu s armádou podepsat již od prvního dne jejího výkonu, aby k jejich vyslání do bojů mohlo dojít již v postavení smluvních vojáků.
54. Soud tedy dále posuzoval, zda by žalobce mohl být nucen během výkonu základní služby k podpisu smlouvy s armádou a následně vyslán k účasti na bojích na Ukrajině. Žalovaný, k otázce profesionální smlouvy branců s ruskou armádou, shrnul, že ruské úřady zjednodušily možnost jejího podpisu s branci základní vojenské služby, když byl požadavek minimálního výkonu základní vojenské služby snížen na jeden měsíc, resp. jeden den s vidinou podpisu roční smlouvy. Žalovaný poukázal na dobrovolnost podpisu, problematičnost nátlaku vyvíjeného na brance k podpisu, možné způsoby nátlaku využívané ruskou armádou (konkrétně ekonomické pobídky či pobídky pro rodinu) a na doporučované obranné mechanismy.
55. Informace OAMP ze dne 28. 1. 2025 k problematice smluv hovoří o tlaku, jenž je vyvíjen na brance, a to včetně zneužití neznalosti branců ohledně tohoto institutu a značných ekonomických pobídkách. Článek Nastojaštšeje Vrejma popisuje tlak na brance jako psychologický a informační, naopak případy podpisu smlouvy pod pohrůžkou násilí nebo bití nejsou téměř evidovány. Zdroje popisovaly konkrétní případu nátlaku na vojáky základní služby a upozorňovaly, že tlak a přesvědčování branců k podpisu smlouvy obecně roste. Ředitel neziskové organizace Občan a armáda, Sergej Krivenko, uváděl v březnu 2024, že smlouvu s armádou podle jejich zjištění podepisovalo v době od února 2022 přibližně 20 - 30 % branců. V době před únorem 2022 číslo dosahovalo až 50 % všech branců. Informace jmenuje seznam prostředků obrany proti podpisu smlouvy. Podle lidskoprávních aktivistů nesmí osoba smlouvu začít plnit, jestliže s ní nesouhlasí. V opačném případě to lze chápat Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

jako přijetí smlouvy. Zdroje popisovaly, že nehledě na existující tlak, je odmítnutí podpisu smlouvy brancem nadále reálnou alternativou a za odmítnutí podpisu smlouvy podle Nastojáštseje Vrejma nic nehrozí.

56. Informace OAMP ze dne 21. 1. 2026 k otázce nucení podepsat brance smlouvu s ruskými ozbrojenými silami a nastoupit do armády informace opět uvádí, že ruské úřady zjednodušily možnost podpisu profesionální smlouvy s vojáky základní služby. Zdroje často popisovaly případy nátlaku na vojáky základní služby, ale zároveň upozorňovaly, že tlak a přesvědčování branců k podpisu smlouvy obecně rostl v červenci, resp. prosinci 2025. Podle belgické zprávy ruská armáda používá různé aktivní ekonomické a sociální pobídky, např. sociální výhody nebo vyšší plat, k udržení počtu smluvních vojáků. Podle stejného zdroje existuje omezený počet případů, kdy je vojákům vyhrožováno převelením do trestní jednotky nebo fyzickým násilím, aby podepsali smlouvu. Informace opět poukazuje na opravné/obrané mechanismy, které však mají velmi omezený vliv na nápravu situace. Nehledě na existující tlak je dle informace odmítnutí podpisu smlouvy brancem nadále reálnou alternativou.
57. Soud musí konstatovat, že ve vztahu k tlaku na podpis smlouvy s armádou nelze na základě shromážděných zpráv konstatovat, že žalobci nehrozí s přiměřenou pravděpodobností zacházení, které by představovalo zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy. Informace OAMP ze dne 21. 1. 2026 uvádí, že tlak a přesvědčování branců k podpisu smlouvy obecně rostl. Zatímco ekonomické pobídky nepředstavují zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy, psychologické i fyzické násilí již takové zacházení představovat může, především v případě, že k němu dochází dlouhodobě a opakovaně. Soud však nemohl dospět k jednoznačnému závěru, zda je uváděný omezený počet případů, kdy jsou branci vystaveni psychickému či fyzickému násilí, způsoben tím, že k takovému nátlaku dochází zcela výjimečně, nebo tím, že v dosavadním řízení nebyl shromážděn dostatek informací o zemi původu týkající se této otázky. Z informace však vyplývá, že samotný tlak na vojáky základní vojenské služby je zcela rozšířeným jevem (nikoli jevem výjimečným), a proto lze považovat za vysoce pravděpodobné, že žalobce by v případě nástupu k výkonu základní vojenské služby byl vystaven určité formě nátlaku podepsat smlouvu s armádou.
58. Pokud jde o hodnocení v Informaci OAMP ze dne 21. 1. 2026, podle kterého je odmítnutí podpisu smlouvy ze strany brance reálnou možností i přes existující tlak, soud konstatuje, že tato část informace vychází z odkazů na různé právní zdroje. Tyto zdroje poskytují vojákům doporučení, jak postupovat v situaci, kdy je na ně během služby vyvíjen nátlak, a upozorňují, že například ani podpis prohlášení o záměru uzavřít smlouvu brance právně nezavazuje. Tyto zdroje rovněž zdůrazňují, že uzavření smlouvy musí být založeno na dobrovolnosti. Soud proto má za to, že hodnocení, podle něhož je odmítnutí podpisu smlouvy reálnou alternativou navzdory existujícímu tlaku, představuje hodnocení právního stavu, kdy podle práva mají branci možnost smlouvu s armádou nepodepsat. Na základě uvedené informace však soud nemohl potvrdit, že by žalobci nehrozilo zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy, případně že by s přiměřenou pravděpodobností měl možnost odmítnout podepsat smlouvu.
59. Soud si proto obstaral informaci EUAA, COI Report – The Russian Federation: Country Focus, z prosince 2025 (dále jen „Informace EUAA“), na kterou Informace OAMP ze dne 21. 1. 2026 sice odkazuje, avšak podkapitolu *Tlak na podepsání smluv* na stranách 90 a 91 opomíná. Tato uvádí, že ruské úřady údajně považují povinnou vojenskou službu za zdroj pro nábor smluvních vojáků. Praxe nutit brance k podpisu smluv začala koncem roku 2022 Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

a v roce 2024 se zintenzivnila a rozšířila se do všech vojenských jednotek v Rusku. Zdroje uvádějí, že branci byli přesvědčováni, nuceni a donucováni, včetně mučení, nebo podvedeni k podpisu smluv. Alespoň v jednom případě byla osoba zastřelena za to, že odmítla podepsat smlouvu. Jakmile je smlouva podepsána, i když byla podepsána první den vojenské služby, mohou být branci ve statusu smluvních vojáků okamžitě nasazeni na frontu. Dle informace tlak na brance, aby podepsali smlouvy, začal již při jejich odjezdu do vojenské jednotky. Soud poznamenává, že i v tomto ohledu došlo ke změně, neboť ze starších informací vyplývalo, že k nátlaku docházelo spíše před koncem základní vojenské služby, nikoli od jejího prvního dne. Tlak zahrnoval výhrůžky smrti i disciplinární tresty. Informace dále pojednává o padělání podpisů branců na smlouvách s ministerstvem obrany, což mělo nahradit přímý nátlak. Padělání podpisů se dle informace stalo „*systematickým a standardizovaným*“. Dle informace mají velitelé zřejmě „*zelenou k podepisování smluv jménem branců*“, zejména při plnění náborových kvót.

60. Soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném od 1. 1. 2026, zaslal účastníkům listinné důkazy, na základě kterých ve věci rozhodoval. Žalovaný se k zaslaným informacím o zemi původu vyjádřil dne 16. 2. 2026. Konstatoval, že považuje žalobní námitky i nadále za neopodstatněné. Uvedl, že žalobce dosáhl dne X, tedy před 1. 1. 2024 věku X let, a tudíž nespadá do věkové kategorie osob povinných vykonat vojenskou službu. Dále žalovaný odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 2. 2026, č. j. 4 Az 23/2025-15, dle něhož sankce související s nenastoupením základní vojenské služby nejsou nepřiměřené či diskriminační. Dále odkázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 27. 1. 2026, sp. zn. 33 Az 12/2025, v němž se soud zabýval správností posouzení hrozby povolání do armády u osoby, jež přesáhla věkový limit 30 let pro povinnost absolvovat základní vojenskou službu. Žalovaný souhlasil s projednáním věci bez nařízení jednání. Žalobce se k zaslaným listinným důkazům nevyjádřil.
61. Jak soud odůvodnil výše, neshledal za prokázané, že se na žalobce do nabytí věku 30 let již nevztahuje povinnost základní vojenské služby, a to na základě informace o zemi původu, na kterou odkázal žalovaný. Co se týká rozsudku Krajského soudu v Brně vydaného ve věci sp. zn. 33 Az 12/2025, tento se na případ žalobce nevztahuje, neboť žalobce ještě věkový limit 30 let nepřesáhl. K rozsudku č. j. 4 Az 23/2025-15 a trestání se soud vyjádří níže.
62. Soud na základě aktuálních informací nemohl potvrdit závěr žalovaného, že není přiměřeně pravděpodobné, že by žalobce byl v případě výkonu základní vojenské služby nucen účastnit se bojů na Ukrajině, ledaže by s tím on sám souhlasil a s ruskou armádou uzavřel profesionální smlouvu na základě vlastního rozhodnutí. V dalším řízení žalovaný opatří dostatek aktuálních informací k problematice uzavírání profesionálních smluv branců s ruskou armádou. Následně na základě shromážděných podkladů vyhodnotí, zda je přiměřeně pravděpodobné, že žalobce by byl podroben jednání ruské armády při nucení podepsat smlouvu s armádou, které by mohlo naplňovat hrozbu pronásledování či vážné újmy, případně zda by žalobci s přiměřenou pravděpodobností hrozila účast na bojích na Ukrajině (vynucením nebo zfalšováním podpisu).
63. Co se týká trestu, který by žalobci hrozil za vyhýbání se nástupu do základní vojenské služby, městský soud zohlednil Informaci EUAA v podkapitole „4. 2. 6. *Odvodní kvóty a razie*“ (také v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., ve znění od 1. 1. 2026, zasláno účastníkům k vyjádření), která uvádí, že od roku 2022 vojenské náborové kanceláře častěji využívají tzv. „jednodenní odvod“, při kterém jsou osoby, které přišly na vojenský úřad za účelem např. vyzvednout dokumenty, okamžitě odvedeny do vojenské služby. Informace uvádí, že je tato Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

praxe častější ve větších městech. Během odvodního období na jaře 2025 provedla policie razie s cílem splnit odvodní kvóty po celé zemi. Tyto se nekonaly náhodně, protože policie se řídila konkrétními seznamy a neshbírala každého na ulici. Většina zpráv o razích pocházela z Moskvy, kde policie zadržela osoby s nevyřízenými povolávacími rozkazy, prováděla razie ve fitness klubech a zadržovala muže ve stanicích metra. Většina zadržených osob byla identifikována pomocí kamer CCTV a zadržena v metru nebo ve svých domovech či pracovištích. Podobně tomu mělo být během podzimní branné povinnosti v roce 2025. Razie byly opět častější ve velkých městech, jako je Moskva a Petrohrad, kde je vyšší životní úroveň a menší počet lidí ochotných podstoupit povinnou vojenskou službu.

64. Přestože se tedy žalovaný zabýval otázkou sankcionování za vyhýbání se nástupu do základní vojenské služby, kdy dovodil, že se v případě vyhýbání se nástupu do základní vojenské služby ukládá pokuta, musí soud konstatovat, že s ohledem na informaci EUAA nelze v případě žalobce pocházejícího z X potvrdit, že by se tento mohl nástupu do základní vojenské služby úspěšně vyhnout zaplacením pokuty. Přestože Informace OAMP ze dne 21. 1. 2026 uvádí, že úřady nemají velký zájem o vyhledávání nebo stíhání osob vyhýbajících se vojenské službě a spíše se zaměřují na plnění kvót pro odvody, soud uvádí, že informace zde odkazuje na nizozemskou zprávu ze dne 14. 1. 2026, která však u této zprávy odkazuje na svoji předchozí zprávu z března 2025. Zdroj, na který v této části odkazuje Informace OAMP ze dne 21. 1. 2026, tudíž nemusí být aktuální, přičemž se zároveň nezaměřuje na situaci v X.
65. Soud k odkazu žalovaného na rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 4 Az 23/2025-15 uvádí, že tento není pro posuzovaný případ závazný, neboť řízení ve věci mezinárodní ochrany vyžaduje individuální posouzení konkrétní žádosti, přičemž žalobce v nyní posuzovaném případě pochází z X, v tomto případě soud shledal zvýšenou hrozbu odvodu bez možnosti vyhnout se základní vojenské službě pouhým zaplacením pokuty.
66. Soud tedy konstatuje, že podle informace EUAA vojáci základní vojenské služby jsou jedním ze zdrojů, kde se ruská armáda snaží naverbovat vojáky k boji na Ukrajině, přičemž nedařilo se naplnit stanovené kvóty finančními pobídkami, je přistoupeno k tvrdším postupům, případně ke zfalšování podpisu.
67. Soud tedy s ohledem na výše uvedené shrnuje, že souhlasí s hodnocením žalovaného, že z informací o zemi původu žalobce vyplývá, že k vyslání vojáků základní vojenské služby do bojů na Ukrajině dochází pouze ve výjimečných případech, přičemž není přiměřeně pravděpodobné, že by se žalobce jako voják základní vojenské služby těchto bojů účastnil. Informace o zemi původu však svědčí o tom, že Rusko řeší situaci tím způsobem, že vojáky základní vojenské služby nutí k podpisu smlouvy s ministerstvem obrany, aby do bojů na Ukrajině mohlo vyslat již smluvní vojáky (nikoli tedy brance vykonávající základní vojenskou službu), přičemž se má jednat o jev rozšířený po celém Rusku.
68. Žalovaný si tudíž v dalším řízení shromáždí informace o tlaku vyvíjeném na vojáky základní vojenské služby, aby podepsali smlouvu s ministerstvem obrany a zohlední vývoj v této oblasti. Vyhodnotí, zda žalobci hrozí přiměřená pravděpodobnost či reálné nebezpečí zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy ve vztahu k nátlaku, aby podepsal smlouvu s ministerstvem obrany. Shledá-li, že žalobci hrozí přiměřená pravděpodobnost či reálné nebezpečí zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy, posoudí, zda jsou v tomto ohledu splněny i ostatní podmínky pro udělení azylu, či doplňkové ochrany.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

69. Soud pro úplnost uvádí, že žalobce v X dosáhne horního věkového limitu pro výkon základní vojenské služby. Nebude-li mu do dne dovršení věku 30 let doručen povolávací rozkaz, nebude již spadat pod povinnost výkonu základní vojenské služby a nemůže již být k jejímu výkonu povolán. Vzhledem k tomu, že však od roku 2026 může k povolání vojáků základní vojenské služby docházet celoročně (nikoli pouze v jarním a následně v podzimním povolávacím období), nelze vyloučit, že by k povolání žalobce mohlo pořád dojít (až do nabytí věku 30 let).
70. Soud I. výrokem tohoto rozsudku zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje podstatné doplnění. O vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení soud rozhodl podle § 78 odst. 4 s. ř. s. V souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. bude žalovaný v dalším řízení vázán právním názorem zdejšího soudu.
71. Výrok o nákladech řízení (II.) je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobcem na dané řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za dva úkony právní služby [§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. – tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu] v částce 4 620 Kč za jeden úkon, celkem 9 240 Kč, a náhradu hotových výdajů v částce 450 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Soud tak uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 10 140 Kč, ve 30denní lhůtě k rukám jeho zástupce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty. Příkladně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 26. února 2026

JUDr. Lenka Loudová v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.